

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

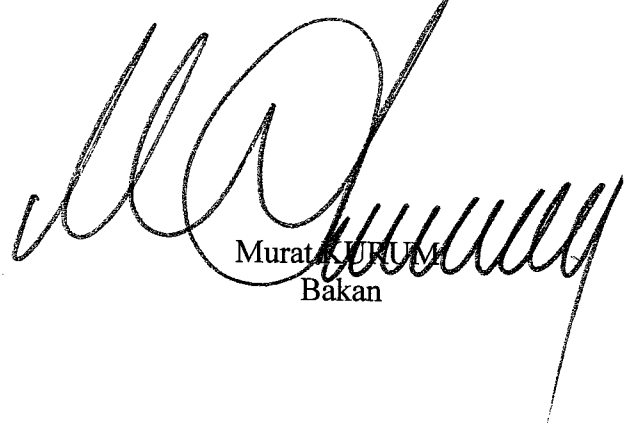
22 Temmuz 2025

Sayı :30824082-610/13096932
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

**KAYSERİ MİLLETVEKİLİ
SAYIN M. BAKİ ERSOY'UN
TBMM 7/26635 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR

- 1) Kayseri ilinde son beş yıla ait hava kirliliği (PM10, NO2, SO2 vb.) ölçüm verileri nelerdir? Kayseri ilinin hava kalitesinin Türkiye ortalamasına oranı nedir?
- 2) Şehirdeki sanayi tesislerinin çevre denetimleri ne sıklıkla yapılmaktadır? Bu denetimlerin sonuçları kamuoyuyla paylaşılmakta mıdır?
- 3) Kayseri'de atık yönetimi ve geri dönüşüm oranları nedir? Geri dönüşüm altyapısının geliştirilmesine yönelik bakanlığınızca yürütülen bir proje planlanmakta mıdır?
- 4) Kayseri'de yer altı ve yer üstü su kaynaklarının korunmasına yönelik sürdürülen çalışmalar nelerdir? Bu kaynakların kirlilik seviyesi hakkında güncel veriler nelerdir?
- 5) Kayseri'de kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarı kaç metrekaredir? Dünya Sağlık Örgütü'nün önerdiği seviyeye ulaşılması için bakanlığınızın bir eylem planı var mıdır?
- 6) Sürdürülebilir ulaşım politikaları kapsamında Kayseri'de bisiklet yolları, elektrikli araç altyapısı veya toplu taşıma teşvikleri için yapılan yatırımlar nelerdir?
- 7) Kayseri'nin iklim değişikliğiyle mücadele kapsamında yerel bir "İklim Eylem Planı" bulunmakta mıdır? Bakanlığınız bu konuda yerel yönetimlerle bir iş birliği planlanmakta mıdır?

CEVAPLAR

1) Bakanlığımızca; Ülkemizde Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı çalışmaları 2004 yılında 35 adet hava kalitesi izleme istasyonu ile başlamış olup, şu an itibarıyla 382 adet hava kalitesi izleme istasyonu ile tüm illerimizde saatlik ortalamalar şeklinde 7/24 izlenmekte ve talep edilen tüm bilgiler www.havaizleme.gov.tr web adresi ile Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı Mobil Uygulaması üzerinden vatandaşlarımızın bilgisine sunulmaktadır.

2) Çevre kirliliğinin önlenmesi ve çevre kalitesinin korunması amacıyla ülke çapında 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu kanuna istinaden çıkarılan mevzuat kapsamında Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatında görevli denetim personeli tarafından ani, birleşik ve şikâyet üzerine denetimler yapılmaktadır. Yapılan denetimlerde Çevre Kanunu'na aykırı faaliyet gösterdiği tespit edilen ve çevre kirliliğine sebebiyet veren işletmelere 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 20'nci maddesi uyarınca idari para cezası uygulanmakta, ayrıca çevre ve insan sağlığı için tehlike yaratan işletmelerin faaliyeti ise 15'nci maddesi kapsamında kısmen veya tamamen, süreli veya süresiz olarak durdurulmakta ve çevre kirliliğine sebebiyet verenler hakkında Cumhuriyet Savcılıklarına suç duyurusunda bulunulmaktadır.

Bakanlığımızca Kayseri İlinde e-denetim sistemi verilerine göre 2024 yılından günümüze kadar 1966 adet çevre denetimi gerçekleştirilmiş, denetimler sonucunda 123 tesise 24.795.823,21 TL idari yaptırım uygulanmış olup, 8 tesisin faaliyeti durdurulmuştur.

3) Kayseri İlimize yapılan atık yönetimi uygulamalarında Sıfır Atık kapsamında çalışmalar devam etmektedir. Bu kapsamda Bakanlığımız Entegre Çevre Bilgi Sistemi Sıfır Atık Uygulaması kullanılarak Sıfır Atık belgesi bulunan kurum/kuruluş ve işletmelerin uygulama üzerinden atık beyanı yapması sağlanmaktadır. Ayrıca Bakanlığımız Entegre Çevre Bilgi Sistemi Atık Yönetim Uygulaması kullanılarak tehlikeli ve tehlikesiz atık beyanları yapılmaktadır. Sistem üzerinden yapılan incelemede 2024 yılı toplam 201.695.565 kg atık bildirimi yapıldığı 188.620.712 kg atık geri kazanıma, 12.976.107 kg atık bertarafa gönderildiği raporlanmaktadır.

4) Ülkemizde atıksu yönetimine ilişkin çalışmalar Bakanlığımız tarafından yürütülmektedir.

Bu kapsamda, Bakanlığımızca su kirliliğinin önleme ve kontrolüne yönelik çalışmalar 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna dayanılarak çıkarılan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği (SKKY) ve Kentsel Atıksu Arıtımı Yönetmeliği (KAAY) çerçevesinde yürütülmekte olup bahse konu mer-i mevzuat yeraltı ve yerüstü su kaynaklarının potansiyelinin korunması ve en iyi biçimde kullanımının sağlanması amacıyla tüm ülkede uygulanmaktadır.

Diğer taraftan, Bakanlığımızca SKKY ve KAAY hükümleri çerçevesinde, atıksuyun niteliğine göre ilgili deşarj standartlarını sağlamayan ve söz konusu mevzuata aykırı faaliyette bulunan kurumlara ve işletmelere idari yaptırım uygulanmaktadır.

Yer altı su kaynaklarının korunması amacıyla düzenli depolama tesislerinde kirlilik izleme çalışmaları referans ve gözlem kuyularında Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'nin ekinde yer alan Tablo 23 çerçevesinde yürütülmektedir. Faaliyet sahiplerince hazırlanan analiz sonuçlarını içeren yeraltı suyu kirlilik izleme raporları Bakanlığımızca değerlendirilmektedir.

Ayrıca, 2024 yılı sonu itibarıyla belediye nüfusunun yaklaşık %99,5'ine hizmet verilmektedir.

5) 2024-2030 yıllarını kapsayan İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planında il özelinde yer almasa da ülke ölçeğinde yer alan strateji ve eylemler arasında yeşil alan miktarının artırılmasına yönelik eylemler yer almaktadır. Bu kapsamda Belediyelere verilen eylem "Kentsel alanlarda odunsu yeşil alan oranlarının belirlenmesine, izlenmesine ve artırılmasına yönelik belediyeler ve ilgili bakanlıklar iş birliğinde teknik ve yasal bir mekanizma kurulmasıdır." Her il ve şehir merkezi için kişi başı orman alanı Bakanlığımız tarafından hesaplatılacak, belediyelere duyurulacak ve belediyelerin bu değerler ışığında hedefler belirleyip izlemeleri sağlanacaktır. Bu kapsamda belediyelerin kent içi ormanlık alanları artırmaya yönelik teşvikler geliştirmesi ve yeşil alanları artırmak hedeflenmektedir. Bu eylemle, Belediyelerce orman ve yeşil alan miktarının artırılmasına yönelik geliştirilen proje ve/veya verilen teşvik sayısı, yıllık olarak İklim Değişikliği Başkanlığımızca kurulan izleme sistemi ile takip edilecektir.

6) 2024-2030 yıllarını kapsayan İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı kapsamında, il düzeyinde özel hedefler yer almamakla birlikte, ülke genelini kapsayan strateji ve eylemler arasında bisiklet yolları, elektrikli araçlar ve toplu taşımaya yönelik çeşitli faaliyetler öngörülmektedir. Ulaştırma sektöründe elektrifikasyonun önemi göz önünde bulundurularak; ulusal düzeyde akıllı elektrikli araç entegre şarj ve parklanma yönetim arayüzünün geliştirilmesi, bataryaların piyasaya arzı ile ömrünü tamamlamış bataryaların geri dönüşümüne ilişkin mevzuatın hazırlanması ve elektrikli araç batarya geri dönüşümüne yönelik araştırma faaliyetlerinin desteklenmesi planlanmaktadır. Ayrıca, yolcu ve yük taşımacılığına ilişkin olarak kişi veya ürün bazında ulaşımdan kaynaklanan karbon ayak izinin hesaplanmasına yönelik teknik destek sağlanacaktır.

Sıfır veya düşük emisyon özelliklerine sahip olan yürüyüş, bisiklet ve e-skuter gibi ulaşım biçimleri "mikromobilité" başlığı altında ele alınmakta olup, kentsel alanlarda güvenli mikromobilité ulaşımının artırılması, başlı başına bir eylem olarak değerlendirilmesi gereken bir konudur. Mikromobilité araçları aynı zamanda toplu taşıma sistemlerinin başlangıç ve bitiş noktalarında bağlantı servisi olarak kullanılmak suretiyle bu sistemleri tamamlayıcı nitelik taşımaktadır. Bu doğrultuda, toplu taşıma durakları çevresinde mikromobilité seçeneklerinin güçlendirilmesi, toplu taşımanın yeterli düzeyde alternatif oluşturmadığı kentsel bölgeler ile düşük yoğunluklu kırsal alanlarda lastik tekerlekli paylaşımlı veya talep odaklı taşımacılık uygulamalarının teşvik edilmesi, özel araç kullanımını azaltacak etkili alternatiflerin geliştirilmesine katkı sağlayacaktır.

Modal kaymaların yanı sıra, trafik sıkışıklığı nedeniyle motor teknolojilerinde ortaya çıkan verimlilik kayıplarının önlenmesi amacıyla, trafik akışı ve sıkışıklığından kaynaklanan özel ulaşım emisyonlarının azaltılmasına yönelik faaliyetler de ayrıca ele alınmaktadır. Bu kapsamda, teknolojik gelişmelere paralel olarak kamuya ait araç filolarında düşük veya sıfır emisyonlu araçların kullanımının teşvik edilmesi, ömrünü tamamlamış araçların trafikten çekilmesi sonrasında bu araçlardan elde edilen malzemelerin geri dönüşümüne yönelik çalışmalar yapılması ve kent merkezleri ile cazibe noktalarında düşük/sıfır emisyonlu araç kullanımının özendirilmesi sağlanacaktır.

Yukarıda sözü edilen strateji eylemlerin hayata geçirilmesinde Belediyelere de oldukça fazla iş yükü düşmekte ve Belediyelerce gerçekleştirilecek bu eylemlere ilişkin göstergeler yıllık olarak İklim Değişikliği Başkanlığımızca kurulan izleme sistemi ile takip edilecektir.

7) İklim değişikliği, şiddetli yağışlar, sıcak hava dalgaları, kuraklıklar, şiddetli rüzgâr ve orman yangınları gibi tehlikelerin sayısının ve şiddetinin artması farklı bölgeleri çeşitli şekillerde etkilemekte, çevre üzerinde baskı yaratmakta ve insan sağlığını etkilemektedir. Etkinin düzeyini ve riskini ise yerel koşullar belirlemektedir. Kentlerde var olan sosyoekonomik sistemler sektörel bazda farklı yapıları doğurmakta ve iklim değişikliğinden etkilenme düzeyini etkilemektedir. İklim değişikliği sonucunda ortaya çıkan ve şiddeti gün geçtikçe artan olumsuz etkiler karşısında, insanoğlu faaliyetlerini sürdürdüğü veya etkide bulunduğu tüm sektörel alanlarda uyum eylemlerine ihtiyaç duymaktadır. Uyum eylemlerinin belirlenebilmesi ve konumlandırılabilmesi için etkilenebilirlik ve risk analizleri ile mümkün olduğunca yerelde farklı sektörlerin ele alınması gerekmektedir.

Bu bağlamda, İklim Değişikliği Başkanlığımızca yürütülen Türkiye’de İklim Değişikliğine Uyum Eyleminin Güçlendirilmesi Projesi kapsamında Türkiye’nin bir bütün olarak ve il düzeyinde on bir farklı sektörde (kent, su kaynakları, tarım, ekosistem, sağlık, enerji, turizm, sanayi, ulaşım, afet ve sosyal kalkınma) etkilenebilirlik ve risk analizi yapılmıştır. Türkiye’nin mevcut iklim koşulları tanımlanmış ve gelecek dönemde beklenen değişimlere ilişkin projeksiyonlar yapılmıştır.

Türkiye için etkilenebilirlik ve risk analizi kapsamında tehlike bileşeni olarak, kuraklık, şiddetli yağış, sıcak hava dalgası, orman yangını, soğuk hava dalgası ve şiddetli rüzgâr analizleri yapılmıştır. Analizler 1990-2019 mevcut dönemi 1971-2000 referans dönemi ve 2021-2100 gelecek dönem için RCP4.5 (iyimser senaryo) ve RCP8.5 (kötümser senaryo) emisyon senaryolarına göre üretilmiştir.

Her bir sektörde ayrı ayrı maruziyet, duyarlılık, uyum kapasitesi, etkilenebilirlik, tehlike ve risk haritaları üretilmiştir. Analiz sonuçları ışığında öne çıkan iller risk derecelerine göre haritalandırılmıştır. Bu analizler ışığında da bu on bir sektör için ayrı ayrı ilgili kurum ve kuruluşlarla istişare toplantıları yapılarak iklim değişikliğine uyuma yönelik eylemler ve bu eylemleri izlemeye yönelik göstergeler belirlenmiştir. Bu çalışmalar temel alınarak ülkemizin 2024 ile 2030 yıllarını kapsayan İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı hazırlanarak yayımlanmıştır.

İklim Değişikliği Başkanlığımız yerele yönelik yaptığı çalışmalarla İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planının ulusal düzeyle birlikte yerel düzeyde uygulanmasının artırılması ve ayrıca iklim değişikliği ile mücadelede yerele özgü ihtiyaçların analiz edilerek uygulamaya geçilmesinin sağlanması amacıyla yerel planlama ve uygulamayı geliştirmeyi hedeflemektedir.

Yerel yönetimlerin kendi coğrafi, ekonomik ve sosyal koşullarına göre iklim değişikliğinden etkilenebilirliklerini analiz ederek Yerel İklim Değişikliği Eylem Planlarını (YİDEP) hazırlaması ve faaliyetlerini bu planlama çerçevesinde yürütmesi iklim değişikliğinin etkilerine karşı hazırlıklı olunması için fayda arz etmektedir.

İklim Değişikliği Başkanlığımız tarafından, Yerel İklim Değişikliği Eylem Planının bilimsel temelle hazırlanmasını ve il genelinde katılımcı bir yaklaşımla uygulanmasını sağlamak amacıyla Yerel İklim Değişikliği Eylem Planının idari ve teknik usul ve esaslarını düzenleyen bir yönetmelik taslağı hazırlanmaktadır. Söz konusu yönetmelik kapsamında yerel yönetimlere yol göstermeye ve uygulamayı kolaylaştırmaya yönelik olarak eğitim ve kapasite geliştirme, dijital karar destek araçları ve tehlike haritaları gibi bilimsel altyapı sağlanmakta olup, devam eden projeler kapsamında bu faaliyetler artarak devam edecektir.

Ayrıca, Kayseri İlinde Kayseri Büyükşehir Belediyesi’nin Ekim 2022’de çıkarmış olduğu bir İklim Eylem Planı bulunmaktadır.